

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedige meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinnelloozen te Gheel; 18. De but op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eedlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leenwte Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 145. Onschuldige veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 133. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oorlog Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kaboaters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 156. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmachine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongenshart; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groot Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 223. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Nr. 190

Tweede druk

A. HANS

De Straf van 't Eekelare Hof

A. HANS.

DE STRAF VAN 't EEKELARE HOF.

I.

Eens wandelde ik met een vriend in Zuid-Vlaanderen. Hij wees me een woeste plek, tusschen wildgeboomte.

— Hier heeft een hoeve gestaan, zei hij. Ze is door vuur vernield. Er woonden menschen, die door hun gierigheid de straf over hun hof haalden.

En wat ik daar hoorde, vertel ik hier na.

Virginie Smiede kwam door het bosch van Vloesberge. Ze had ginder op den akker een bundel graan geraapt. Als de schoven door den boer naar het hof gevoerd waren, kwamen de armen nog het koren lezen, dat tusschen de stoppels verspreid lag... Maar niet iedere landbouwer liet dit toe... Er waren er, die tot de laatste aar begeerden.

Virginie was negentien jaar. Ze ging blootsvoets en droeg schamele kleeding. Ze woonde aan den kant van 't bosch, met haar vader, die bezems uitleurde.

Die Smiede was een vreedzame man, en Virginie hielp hem bij 't werk. Zoo leefden ze samen. Moeder was al eenige jaren dood...

Virginie spoedde zich nu naar haar hut. Maar uit een zijdreef trad juist een oude vrouw, scherp en vinnig van wezen, sluw van blik, het grijze haar verward van onder de vuile muts. Ze zag het meisje en riep rijdig :

— Hier dat koorn ! Ge hebt het op mijn land geraapt...

— 't Is niet waar, 't is van boer Vincke's stuk... antwoordde Virginie. Ik zou niet gaarne iets van 't uwe nemen !

— Hier dat koorn ! herhaalde de oude.

— Ge krijgt het niet !

De vrouw werd als razend. Ze wierp een bos hout, die ze zelf in het woud gehaald had, op den grond en kwam met gebalde vuist op Virginie toe. Maar uit het struikgewas sprong een jonge man te voorschijn. Hij greep de vrouw vast en zei :

— Laat dat meisje gerust.

— Ze zal mijn koorn teruggeven !

— Ik heb het op Vincke's land geraapt ! hield Virginie vol. Ik mocht van den boer...

— Ge liegt ! schreeuwde de vrouw.

De jonge man trok de oude terzijde en sprak dreigend :

— Raak haar eens aan en ge krijgt met mij te

doen ! O, gij gierige heks, ge zijt rijk en ge zoudt nog 't koorn willen dat van een anders land komt.

— Rijk ! Ik ben niet rijk... ik moet slaven heele dagen, beweerde de vrouw. Rijk... dat is al praat van de menschen...

— Och, toe... we kenne u wel... uw tanden zijn versleten van de centen in tweeën te bijten. Weg nu.

De jonge man liep Virginie achterna, die verlegen al verder was gegaan. De vrouw riep hem nog eenige scheldwoorden na.

— Zoo'n vrek, hé ? zei de jonkman, naast het meisje voortstappend. Dat woont daar op een vuil hof met haar twee zoons en peinst op niets dan geld. Ze zijn honderd duizend frank rijk en leven arm. Ze doen zich zelf te kort.

— 't Is bazin Eikels, hé ?

— Ja, de moeder van Sies en Manus Eikels... De vader is over eenige jaren gestorven van honger te lijden... Hij had zijn lijf verzwakt... En honderd duizend frank rijk zijn !...

— Ik bedank u voor uw hulp, zei Virginie.

— O, dat was gaarne gedaan...

Virginie ging dan alleen verder. Ze ontmoette een boer.

— Sies, de zoon van de gierige vrouw Eikels, zei Virginie bij zich zelf.

De man zag er als een bedelaar uit. Hij was zoo gierig als zijn moeder. Hij moest nu op het dorp zijn, aan het postkantoor.

Eekelare heette de hoeve, waar vrouw Eikels met haar zonen woonde. De gebouwen zagen er vuil uit en waren vervallen. De gierigaard wilden geen geld besparen voor het toch zoo noodig herstel...

Vóór het woonhuis lag een mesthoop. Aan de ramen hingen geen gordijnen. De ruiten waren verveerd. Binnen was de leemen vloer uitgesleten. De wrakke meubels zaten vol vlekken. Een duffe geur hing binnen de groote, havelooze keuken.

Sies kwam van het dorp en trad binnen. Zijn moeder zat aan tafel en had na het noenmaal wat gesluimerd.

— Ha, de rentenier is daar ! riep de met haar krijschende stem. 'k Peinsde, dat ge den geheelen dag zoudt weg zitten...

Ze schopte naar haar zoon, die reeds een en veertig jaar was, maar angstig naar haar keek en verontschuldigend zei :

— Ik moest wachten. Er was veel volk.

— Ge hadt eer thuis kunnen zijn... Maar ge hebt staan babbelen...

— Neen, ik ben seffens weer gekeerd...

— Ge moet dezen noen nog veel werken en tegen den avond naar Ronse om winkelwaren...

— Om winkelwaren ? Maar dat ik ze naar het dorp haalde !...

— Naar het dorp ! Zijt ge gek ? Kan het geld niet

op, misschien? De petrool is te Ronse twee centiem per liter goedkooper, en de rijst een centiem per kilo. En 't is zoo met alles. Ik heb berekent dat ge veertig centiem bespaart met in de stad te koopen.

— En daarvoor twee uur ver gaan en twee uur keeren, dacht Sies, doch luid durfde hij die bemerking niet maken.

Hij vreesde zijn moeder, en eigenlijk had ze toch gelijk, meende hij. Waarom meer betalen aan de menschen in 't dorp, die toch altijd kwaad van hen spraken?

Sies nam een ijzeren pan van de kachel. Er lagen aardappelen in. Hij goot er wat azijn over en vermengde ze met schrale salade. Dat was zijn middagkost... Vleesch of spek at men heel zelden in 't jaar. Zulke artikelen kon men immers duur verkoopen en de Eikelsen leefden maar om te schrapen.

Manus kwam uit den stal. Hij was vijf jaar ouder dan zijn broer, maar scheen er wel zestig. Zijn lichaam was gebogen naar 't wroeten. Lompen hingen om 't mager, knokige lijf.

— Mijnheer is toch eindelijk afgekomen! zei de boerin, naar Sies wijzend.

— 't Werd tijd! bromde Manus. Mij alleen laten werken, 't is wel gemakkelijk.

— Maar ik moest aan de post wachten, zei Sies.

— Zwijg! gebood zijn moeder. Ge zult uw schán inhalen... Eet maar rap uw pan uit... Eten, ja, dan

zijt ge een man! Maar op uw zaken letten, dat kunt ge niet. Ge hebt op het veld nog koorn laten liggen.

— Geen aar, moeder! riep Sies met vuur, want hij werd nu in zijn eer geraakt.

— En de dochter van Smiede den bezembinder haalde er een armvol van.

— Niet van 't onze!

— Ja, zeg ik! En spreek me niet tegen of 't zit er op. We zullen eens zien of ik geen bazuin in huis ben.

Zoo gromde ze voort, tot haar zoon de keuken verliet en naar 't land trok.

Sies werkte hard en tegen den avond begaf hij zich om de winkelwaren naar Ronse, twee uur ver. Toen hij thuis kwam, schenen moeder en Manus al te bed. Sies klopte. Manus kwam grommend van zijn kamer. Sies en keerde er weer terug, na zijn broer binnengelaten te hebben. Sies at zijn sober avondmaal. Door een reet in de wrakke deur der voutekamer, moeders slaapvertrek, loerde hij. De oude vrouw zat met een kaars bij een geopenen koffer en zag geld na. Dit deed ze dikwijls...

Het kleine raam der voutekamer was door een luik gesloten. Voor alle vensters der woning waren dikke ijzeren staven aangebracht...

Sies grinnikte... O. al dat geld! Nooit mocht hij het betasten, het streelen of zelfs beschouwen... Moeder vertrouwde ook haar zonen niet, al hielpen ze haar schrapen en schikten ze zich gewillig in het armzalig bestaan op de hoeve. Maar Sies wist, dat de schat er

was en later aan hem en Manus zou komen. Nu en dan kwam hij door deze reet gluren en dat was hem voldoende. Hij genoot van den aanblik en lang kon hij hier staan.

Sies Eikels sliep alleen op een zolderkamer. Evenals bij moeder en zijn broer Manus bestond het bed uit kaf en tot dekens dienden wat voderige doeken. Lakens en sloopen ontbraken, al bezat vrouw Eikels kisten vol eigen gesponnen linnen, dat al jaren in de familie was. Maar niemand raakte er aan... De gierige boerin bewaarde van alles, zonder het durven te gebruiken.

Zoo leefden de gierigaards van Eeklare.

Natuurlijk moest nooit een arm mensch er een aalmoes komen vragen.

III.

't Was Zondagnamiddag. Bazin Eikels kwam uit den stal en op 't hof zonk ze plots neer. Ze gaf een luiden schreeuw. Manus en Sies zaten in huis te kaarten. Dat was hun eenig verzet. En al ze elkaar een halven cent afwonnen, was de een rood van nijd en de ander opgetogen van vreugde. Thans hoorden ze dien kreet en keken op.

— Moeder ! riep Manus.

Ze snelden beiden naar buiten; de oude vrouw was bewusteloos. De zonen brachten haar op haar groot vuil bed...

— Wat is dat nu? bromde Manus.

— Een flauwte... We moeten azijn op haar wezen druppelen, zei Sies.

Hij ging om de flesch.

— Niet te veel ! riep Manus verschrikt. De azijn is duur, jongen. Haal water, dat is even goed.

Eindelijk opende bazin Eikels de oogen, maar ze kon niet spreken.

— Zouden we den dokter halen ? vroeg Sies.

De vrouw schudde nijdig het hoofd. Ze maakte nog een beweging van geld tellen, alsof ze uitdrukken wilde, dat een geneesheer veel vroeg.

— De dokter, waar zijn uw zinnen ? sprak Manus. Die steekt zijn hoofd eens om de deur en 't is vijf frank en dan de rest voor dien bucht van medicijnen.

— 't Is waar...

De zieke huiverde... Ze had het koud. Ze wees naar de keuken. Ze wilde daar zijn. De zonen droegen er haar heen. Moeder duidde de kachel aan.

— Moeder wil vuur, zei Sies.

En door gebaren en wat klanken deed bazin Eikels zich verstaan. Ze moest onder de breede en lange kachelbuis liggen. Sies stak de stoof aan. Manus haalde eenige zakken... In huis waren kisten met eigen gesponnen linnen en wol, maar de meesteres van 't hof rustte op balen onder de kachel om warmte te krijgen (1). Ze viel weer in een verdooving. De zonen

(1) Alles naar waarheid.

zaten aan tafel en staarden de zieke aan. Ze spraken niet. Nu en dan hijgde bazin Eikels zwaar.

De avond zonk neer. Manus ging de ronde doen op het hof. Moeder bleef buiten bewustzijn. Na het werk stonden de broeders een wijle vóór de deur.

— Moeder zou wel kunnen sterven, zei Manus.

— Dat we om den dokter gingen, stelde Sies voor.

— Bah, die kan 't leven er niet in houden. Waarom dat geld wegsnijten?

— 't Is waar...

Ze zwegen een tijdje... Sies' gedachten werkten. Moeder sterven, dat zou een heele vrandering brengen...

— 't Moet een beroerte zijn, meende Manus.

— 'k Peins het ook... En als moeder dood is, wat dan? vroeg Sies.

— Ha, we blijven samen en doen voort.

— Maar er moet toch een meid zijn...

— Waarom?

— Wij kunnen die niet missen, Manus. Wat peinst ge, op zoo'n doening... Een meid hebben we dan roodig.

— Die vraagt veel loon... We zullen later zien. Ze keerden in huis terug.

— Wat zullen we van nacht doen? vroeg Manus.

— Opblijven en waken... En moeder ligt hier goed en warm, zei Sies.

— Dat we ze in bed brachten en al haar oude

kleeren op haar legden! De stoof branden, is ook duur.

— Wel, 't is goed.

En ze sjeulden het zware lichaam opnieuw naar de voutekamer. Ze zochten vodden en doeken bijeen, en bezwaarden er de kranke mee, die nu geweldig zweette. Bazin Eikels bleef bewusteloos. Traag ging de nacht voorbij. Manus bleef op de voute. Sies wist wel, dat het uit wantrouwen was voor de kist geld, die onder moeder's bed stond. Hij zelf zette zich in de knieken, maar zóó, dat hij zijn broeder zien kon. Manus moest niet aan de kist raken...

Eindelijk daagde de nieuwe dag. Sies zorgde voor 't vee. Telkens gluurde hij naar Manus, die echter op zijn stoel ingedut was. De kranke kreeg het benauwd. De adem neep pijnlijk in de keel.

— Ga om den pastoor, zei Manus. 't Is sterven... ja, 't is 't einde...

— Ga gij, gij zijt de oudste, sprak Sies die aan de geldkist dacht.

— Gij kent ginder beter den weg...

Een jongen kwam voorbij 't hof. Sies riep hem. Die kon de boodschap doen. De knaap naderde, maar keek niet vriendelijk. Toen hij echter hoorde wat er aan de hand was, beloofde hij dadelijk naar 't dorp te loopen...

En op het dorp klepte de berechtingsklok. De menschen waren verbaasd, toen ze hoorden, dat het voor de bazin van Eeklare was. De bel rinkelde, en de pas-

loor, door den koster voorafgegaan, begaf zich naar de stervende.

Wat later kwam Sies Eikels haastig bij de hut van den bezembinder Smiede. Deze was thuis en werkte met Virginie aan de bezems.

— Hoe is met uw moeder? vroeg Smiede, die met zijn dochter een kwartier te voren, daar buiten, bij 't voorbijgaan van de berechting, geknield had.

— Slecht, antwoordde Eikels.

— En is dat zóó al met een keer gekomen?

— Een beroerte... Moeder is gisteren ziek op den boomgaard gevallen. En nu ligt ze om adem te snakken. Maar, Smiede, ik wil u wat vragen... We zitten thuis erg verlegen, mijn broer en ik. Alles staat over-eind. Zou Virginie niet wat mogen helpen? We zullen haar van eigen betalen.

De bezembinder keek verrast op.

— Virginie u komen helpen, hernam Smiede. Maar wat zal uw moeder daarvan zeggen? Ze heeft over eenige dagen Virginie nog willen slagen.

— Moeder heeft er spijt van, ze heeft het gisteravond gezegd, loog Sies. Bij den dood verandert een mensch. O, laat ons niet in verlegenheid!

— We moeten elkaar in 't ongeluk helpen, zei de brave bezembinder. En Virginie kan mee gaan.

Sies huichelde verdriet en vervolgde:

— 't Is zoo triestig als de dood al met een keer binnen valt... Manus kan ook zijn gedachten niet bijeen houden. En hij zei: « Vraag of Virginie ons wat

— Help me! beval Manus, meer om zijn broer weg te krijgen dan uit noodzaak.

Ze trokken hun moeder terug in 't kussen. De bazuin van Eekelare was dood... In haar rechterhand klemde nog een geldstuk. Manus wrong het los, verzamelde de munten van het bed en legde alles in den koffer. Hij deed het deksel dicht en sloot het.

— En wie zal nu de sleutel bewaren? vroeg Sies.

— Ik ben de oudste, zei Manus.

— Gij dus! Neen, man... 't Zal niet waar zijn... beweerde Sies kwaad. Ge zult mij niet bedriegen! 't Is zoowel 't mijne als 't uwe...

— We kunnen den sleutel toch niet aan ons getweeen binden... Ge vertrouwt me niet?

— Neen! bekende Sies oprecht.

— We kunnen tellen hoeveel er in is... en later hertellen...

— We zullen 't nu doen. Ik wil toch weten, hoe rijk we zijn... En dan ken ik een middel, dat we alleen samen in de kist kunnen. Boven zijn er twee hangsloten. We doen die aan den koffer en elk neemt een sleutel. 't Zijn verschillende... De een kan dan den koffer niet zonder den ander openen.

— Wel, 't is goed... Laat ons nu tellen...

Ze deden de kist weer open. Goud en zilver straalden in 't licht.

— En dat is nu van ons! juichte Sies.

— Ja, van ons allen! zei Manus.

Naar moeder keken ze niet. Ze zetten de lamp op

weldig zweette. Bazin Eikels bleef bewusteloos. Traag ging de nacht voorbij. Manus bleef op de voute. Sies wist wel, dat het uit wantrouwen was voor de kist geld, die onder moeder's bed stond. Hij zelf zette zich in de keuken, maar zóó, dat hij zijn broeder zien kon. Manus moest niet aan de kist raken...

Eindelijk daagde de nieuwe dag. Sies zorgde voor 't vee. Telkens gluurde hij naar Manus, die echter op zijn stoel ingedut was. De kranke kreeg het benauwd. De adem neep pijnlijk in de keel.

— Ga om den pastoor, zei Manus. 't Is sterven... Ja, 't is 't einde...

— Ga gij, gij zijt de oudste, sprak Sies, die aan de geldkist dacht.

— Gij kent ginder beter den weg...

Een jongen kwam voorbij 't hof. Sies riep hem. Die kon de boodschap doen. De knaap naderde, maar keek niet vriendelijk. Toen hij echter hoorde wat er aan de hand was, beloofde hij dadelijk naar 't dorp te loopen...

En op het dorp klepte de berechtingsklok. De menschen waren verbaasd, toen ze hoorden, dat het voor de bazin van Eekelare was. De bel rinkelde, en de pastoor, door den koster voorafgegaan, begaf zich naar de stervende.

Wat later kwam Sies Eikels haastig bij de hut van den bezembinder Smiede. Deze was thuis en werkte met Virginie aan de bezems.

— Hoe is het met uw moeder? vroeg Smiede, die met zijn dochter een kwartier te voren, daar buiten, bij 't voorbijgaan van de berechting, geknield had.

— Slecht, antwoordde Eikels.

— En is dat zóó al met een keer gekomen?

— Een beroerte... Moeder is gisteren ziek op den boomgaard gevallen. En nu ligt ze om adem te snakken. Maar, Smiede, ik wil u wat vragen... We zitten thuis erg verlegen, mijn broer en ik. Alles staat overeind. Zou Virginie niet wat mogen helpen? We zullen haar van eigen betalen.

De bezembinder keek verrast op.

— Virginie u komen helpen, hernam Smiede. Maar wat zal uw moeder daarvan zeggen? Ze heeft over eenige dagen Virginie nog willen slaan.

— Moeder heeft er spijt van, ze heeft het gisteravond gezegd, loog Sies. Bij den dood verandert een mensch. O, laat ons niet in verlegenheid!

— We moeten elkaar in 't ongeluk helpen, zei de brave bezembinder. En Virginie kan mee gaan.

Sies huichelde verdriet en vervolgde:

— 't Is zoo triestig als de dood al met een keer binnen valt... Manus kan ook zijn gedachten niet bijeen houden. En hij zei: « Vraag of Virginie ons wat komt helpen. We zullen haar goed betalen ». En, Smiede, we zijn blijde, dat gij het toelaat. Wanneer mogen we u verwachten? vroeg

hij aan het meisje.

— Binnen een half uurtje zal ik er zijn, sprak het meisje nu tot Sies.

— Dat is braaf.

Eikels vertrok.

Er was een oude nicht naar de hoeve Eekelare gekomen en die zat nu bij de zieke.

— Ge moet om den dokter zenden, zei ze tot Sies. Manus wil niet. Ge zult toch verstandiger zijn.

Manus hoorde in de keuken die woorden en nijdig riep hij:

— Moei u met uw zaken, nicht!

— Maar de dokter kan uw moeder nog genezen misschien. Ge zult toch niet op eenige franks zien daarvoor. Wat zouden de menschen wel zeggen!

— De menschen, de menschen! herhaalde Sies.

— Ha, ja, van eigen de menschen! Ze klappen al genoeg van u.

— En gij doet er aan mee! tierde Sies. Ge zijt ook zoo'n oude klappei, zoo'n langtong!

— Wat belieft er u! kreet Farilde de nicht, en verontwaardigd rees ze op.

Ze boog zich over de zieke, die buiten kennis lag, en vroeg op schreeuwerigen toon:

— Hoort ge dat nicht, wat uw Sies van mij zegt?

— En ge komt hier den boel maar afspieden,

hernam Sies. Toe, vertrek maar. We wilden u hier niet zien, binst moeders gezond leven en we hebben u nu ook niet van doen!

— Als 't zoo is... wel ik trek mij er niets meer van aan. Ik schaam mij over zulke familie.

De nicht verliet de voutekamer. In de keuken wilde ze de redetwist nog wat voortzetten, maar Manus, nog driftiger dan zijn broer, maakte een dreigende beweging.

— Moet ik u de poorte van 't hof toonen? vroeg hij. Ha, ge komt hier om ons allerlei leelijks te verwijten.

— 'k Ga gaarne heen, beweerde de vrouw. Ge ziet liever uw geld dan uw moeder. Te gierig om een dokter te halen. Ge moest zóó arm worden als de straat!

Met dezen wensch stapte Farilde naar buiten, en aan het hek bleef ze nog even hoofdschuddend staan.

Virginie kwam wat werken en tegen den avond ging ze weer heen.

En nu viel de duisternis. De beide zonen begonnen weer hun nachtwake. De een zou voor den ander niet durven slapen. 't Had pas acht geslagen, toen van de voute een kreet klonk. Verschrikt sprongen ze op. Moeder zat half recht. Haar blik had een akelige uitdrukking...

— Nu sterft ze, zei Sies. Dat is 't laatste... We moeten lezen, Manus...

— Op, op!... kreunde vrouw Eikels, en ze wees naar den vloer.

— Moet ge op den vloer liggen? vroeg Manus.

— Ja... geld...

En plots begrepen ze haar. Moeder wilde haar schat nog eens zien. De zonen tilden ze uit bed en legden ze op den grond. Manus trok den koffer van onder 't hooge bed. De kranke maakte een gebaar, dat de kist geopend moest worden.

— Waar is de sleutel? vroeg Manus.

Moeder wees naar haar borst... Ze had nog de kracht een ketting naar voren te trekken. Manus nam de keten van rond haar hals. Onderaan hing een vrij groote sleutel. De boerin had dezen altijd bij zich gedragen. De oudste zoon deed eerst het luik vóór het raam dicht. Sies haalde en stak de lamp aan. Manus ontsloot dan met bevende hand den koffer. Moeder wilde zich oprichten. Ze kon niet en kermde... De geldduivel beheerschte haar, al stond ze nu vóór de eeuwigheid. Om haar erfenis te vermeerderen had ze heel haar leven gewroet, geslaafd, honger en ellende geleden, haar man en zonen gewantrouwd, met haar familie gebroken. Nu moest ze er van scheiden... Aan haar ziel, aan de eeuwigheid dacht ze niet. Nog wilde ze zich vastklemmen aan het aardsche goed, dat haar bestaan verpest had...

Sies en Manus hieven haar bovenlijf op en de stervende legde haar magere, knokige hand op het

zilver en goud. Ze streelde het en lachte... Het was als een duivelsgrijns. In haar oogen kwam even een nieuwe glans. De zonen bekommerden zich niet om haar en staarden eveneens naar het geld. Straks zou dat het hunne zijn... Moeder nam er afscheid van...

Vrouw Eikels stootte rauwe klanken uit... 't Was een afschuwelijk tooneel op deze voutekamer.

— 't Is nu wel, zei Manus eindelijk. Ik kan moeder niet blijven houden.

— Neen, ze weegt te zwaar. We zullen ze weer op het bed leggen, sprak Sies.

Ze deden het, doch de oude schudde nijdig het hoofd en kreunde luid. Ze wees naar de kist...

— Op... op... hijgde ze.

— Neen, nu niet meer! riep Manus. Ge hebt het nu gezien...

Ze maakte opnieuw een gebaar. Ze wilde geld vóór zich hebben, op het deksel. Manus legde er eenige vijf frankstukken...

— Nog!... kreunde ze in haar begeerte.

— 't Is nu genoeg!... snauwde Manus.

Hij hield zijn broer in 't oog, die nu geknield, als in aanbidding voor den koffer lag.

— Blijf er af! gebod hij, want hij zag Sies een goudstuk opnemen.

— 't Is zoowel 't mijne als 't uwe, riep Sies.

— Blijf er af! zeg ik. Ge hebt een vijf frank-

stuk in uw mouw laten glijden!...

— Ge liegt...

Moeder had zich blijkbaar te veel ingespannen. Ze kreeg het benauwd en zakte voorover op haar geld.

— Help me! beval Manus, meer om zijn broer weg te krijgen dan uit noodzaak.

Ze trokken hun moeder terug in 't kussen. De bazin van Eekelare was dood... In haar rechterhand klemde nog een geldstuk. Manus wrong het los, verzamelde de munten van het bed en legde alles in den koffer. Hij deed het deksel dicht en sloot het.

— En wie zal nu de sleutel bewaren? vroeg Sies.

— Ik ben de oudste, zei Manus.

— Gij dus! Neen, man... 't Zal niet waar zijn... beweerde Sies kwaad. Ge zult mij niet bedriegen! 't Is zoowel 't mijne als 't uwe...

— We kunnen den sleutel toch niet aan ons getweeën binden... Ge vertrouwt me niet?

— Neen! bekende Sies oprecht.

— We kunnen tellen hoeveel er in is... en later hertellen...

— We zullen 't nu doen. Ik wil toch weten, hoe rijk we zijn... En dan ken ik een middel, dat we alleen samen in de kist kunnen. Boven zijn er twee hangsloten. We doen die aan den koffer en elk neemt een sleutel. 't Zijn verschillende... De

een kan dan den koffer niet zonder den ander openen.

— Wel, 't is goed... Laat ons nu tellen...

Ze deden de kist weer open. Goud en zilver straalden in 't licht.

— En dat is nu van ons! juichte Sies.

— Ja, van ons allen! zei Manus.

Naar moeder keken ze niet. Ze zetten de lamp op den vloer en den ganschen nacht telden ze hun schat, bij de doode. Zoo ver kan gierigheid iemand leiden.

IV.

Vrouw Eekels was begraven.

Virginie was naar huis gegaan. En de broeders zaten alleen op de hoef. Manus sloot de luiken en grendelde de deur.

— We kunnen nu beginnen, zei hij tot Sies.

— Ja, ik zal eerst de lamp in den kelder brengen. De spa is er al...

En toen hij het licht naar beneden gedragen had, begaven beide broeders zich op de voute. Ze trokken van onder het bed de kist met geld... Het deksel was met twee forsche hangsloten verzekerd, en, volgens Sies' voorstel had elk der broeders een sleutel in bezit... Nu sleurden ze den koffer naar den kelder... Ze hijgden van den zwaren last.

— Het is hier de beste plaats, zei Sies, en hij

den vloer en den ganschen nacht telden ze hun schat, bij de doode. Zoo ver kan gierigheid iemand leiden.

IV.

Vrouw Eikels was begraven.

Virginie was naar huis gegaan. En de broeders zaten alleen op de hoof. Manus sloot de luiken en grendelde de deur.

— We kunnen nu beginnen, zei tot Sies.

— Ja, ik zal eerst de lamp in den kelder brengen. De spa is er al...

En toen hij het licht naar beneden gedragen had, begaven beide broeders zich op de voute. Ze trokken van onder het bed de kist met geld... Het deksel was met twee forsche hangsloten verzekerd, en, volgens Sies' voorstel had elk der broeders een sleutel in bezit... Nu sleurden ze den koffer naar den kelder... Ze hijgden van den zwaren last.

— Het is hier de beste plaats, zei Sies, en hij wees in een hoek, naar den bodem. We zullen maar beginnen.

Sies nam een houweel en hakte eenige steenen los. Dan greep hij de spade en ving aan met het maken van een put. Manus had een touwtje en mat de kist. Dien morgen hadden ze hun moeder begraven. Nu wilden ze het met hun schat doen.

Manus wisselde dan zijn broer af. De kuil werd op de maat van den koffer gemaakt. Toen hij diep ge-

noeg was, duwden ze ijzeren platen op den bodem en tegen de wanden.

— Zoo is 't goed, zei Sies eindelijk.

— Ja, niemand kan nu weten, waar ons geld zit.

Hun schat uitzetten op een bank, o, ze dachten er niet aan. Het denkbeeld aan intrest mocht hen wel lokken, maar ze wantrouwden alle vreemdelingen. Zij alleen wilden den schat bewaren. Eindelijk lieten ze de kist neer.

Manus nam een ijzeren plaat en legde die op het deksel. Daarop kwam een houten bak en deze moest nu de vloersteen dragen, welke Sies los gekapt had.

De schat was gedoken. De broers rolden eenige ledige vaten op het graf van hun rijkdom en hun taak was thans geëindigd.

— Moesten er inbrekers komen en ze dwingen ons te vertellen, waar ons geld is, dan zwijgen we, hé ? vroeg Manus.

— Dat is al afgesproken.

— Ge zweert het ?

— Ja...

— Ik ook !

Ze huiverden nu toch. Ze dachten aan de oude verhalen over roovers en voetbranders.

't Scheen hun moeite te kosten om den kelder te verlaten... Ze staarden naar de plaats, waar het geld begraven was... Aan hun moeder, die voor den eersten nacht buiten rustte, peinsden ze niet.

Ten laatste nam Sies de lamp op. Ze verlieten het gewelf... Ze zouden nu te bed gaan.

— Ik slaap voortaan op de voute, zei Manus.

— En ik blijf op zolder.

— Maar kom ook beneden.

— Neen... ik ben het ginder gewend. En 't is beter zoo. Als gij beneden iets hoort, kunt ge roepen. En ik waak boven. Zoo weten we 't seffens als er wat gebeurd.

En elken avond spraken de broers over hun geld. Ze waren bang voor dieven. Ze hoorden van inbraaken.

Eens haalde Manus een dikke ketting uit het schotelhuis.

— Hier heb ik hem, zei hij.

— 't Is goed... Gij begint dus ? vroeg Sies.

— Ja... Elk een halven nacht. Ik van negen tot een uur en gij van een tot vijf... En elk kwartier de ronde doen !

De vrekkige gebroeders hadden een zonderling plan gesmeed. Ze vreesden dieven. Daarom zouden ieder een halven nacht de wacht houden. En die waakte, moest elk kwartier de ronde van het huis doen, boven en beneden, en goed luisteren, of hij niets verrachts gewaar werd. Zoo zouden ze nooit verrast worden. De tweeloop hing geladen aan den muur en ieder had bij zijn bed een aantal wapens liggen als kapmessen, vorken, houweelen.

Maar de broeders wantrouwden toch elkander. Zou

hij, die de wacht had niet in slaap vallen of te lui zijn, om op den gestelden tijd de ronde te doen ? Daarom had Manus een controlemiddel bedacht. Bij het doen der ronde moest de waker een ketting om het middel bevestigen. Het eind daarvan zou dan op den vloer sleuren en den anderen broeder wekken. Zoo was ieder op zijn beurt verzekerd, dat de afspraak stipt gehouden werd.

Sies had eerst wel met dit voorstel gelachen, maar het ten slotte goedgekeurd. En Manus toonde nu de ketting, waarin hij met een touw een soort van gordel had bevestigd (1)

— Dat zal juist van pas zijn, sprak Sies.

— Goed gevonden, hé ? hernam Manus met zekere fierheid.

En zoo leefden ze nu voort.

V.

Eenige jaren waren voorbijgegaan. Vrekkig leefden Sies en Manus Eikels op hun hoeve. Virginie was weggestuurd. Ze kostte te veel. De twee mannen zagen mager en bleek van ellende. Ze waren te gierig

(1) Het controlemiddel mag den lezer wel zonderling gelijken, maar wij deelen hier een ware gebeurtenis mee. Echte vrekken doen ook zonderling, gelijk het hier het geval is.

om zich behoorlijk te voeden. En ze leefden in vuilnis.

Op een avond kregen ze twist over het geld. En Sies sloeg Manus zoo geweldig, dat zijn broer bewusteloos op den grond bleef liggen.

Sies trok hem naar zijn bed. Hij was nu bang voor de gevolgen. Manus had geen wonde. In den nacht gilde hij van koorts.

Sies zat in de keuken. Hij had wat vuur gemaakt. Het was koud... Hij dacht na. Hij zou zeggen dat Manus gevallen was...

Pas 's morgens ging hij naar zijn broer zien.

— Sies, Sies ! zei Manus.

— Wat is er met al uw gezaag ? snauwde de broer. Kunt gij u niet stil houden ?

— De koffer ! Het geld ! riep Manus.

— O, ik zal er wel voor zorgen ! spotte Sies. Het zal allemaal van mij alleen zijn. Gij kunt geen cent meenemen.

Manus lag nu door de koorts in de lompen van het bed te woelen. Soms wilde hij oprijzen, maar hij kon niet.

— Dieven... Sies... hilde hij.

— Hij is nog bezorgd om het geld, spotte de broer. Manus, vent, het is nu allemaal van mij alleen. En als ik wil, wroet ik erin en gij kunt het niet meer verbieden.

— Sies, de koffer !

Steeds herhaalde de zieke dezelfde woorden.

Maar Sies moest toch een dokter ontbieden. Anders konden de menschen achterdocht krijgen.

Manus scheen zich niet te herinneren, dat zijn broer hem geslagen had.

De dokter kwam. Sies vertelde, dat zijn broer opeens gevallen was. De dokter hield het voor een beroerte. Manus zelf kreunde maar.

De dokter voelde nog eens Manus den pols, trok zijn mond open, en zei :

— Leg hem in de keuken bij de stoof. Hij moet warmte hebben. Het is hier veel te koud, want het begint fel te winteren. En wees nu niet benauwd om een beetje te verstoken.

— O, ik ben niet als mijn broer, mijnheer de dokter. Manus is gierig, ik steek het niet weg. Maar ik zeg, dat het geld geen meester moet zijn over ons, wij wel over het geld. Niet, dat we zoo veel hebben...

— O, neen, ge zijt wreed arm ! ik zal een flesch medicijn sturen.

Sies liet beleefd den geneesheer uit. En in huis terug keerend, mompelde hij :

— De dokter ziet niets van dien klap ! Ik zal de medicijn halen en niemand zal dan kunnen zeggen, dat ik mijn broer niet verzorgd heb. Maar hij krijgt er geen druppel van in zijn lijf. Als Manus dood is dan is al het geld van mij. De menschen moeten niet kunnen zeggen, dat ik iets verwaarloosd heb. Ik weet al wat ik zal doen.

Hij liep terug in de woning en dadelijk sleurde hij

een bed uit de zijkamer naar de keuken. Hij stelde het er in een hoek op. Hij sleepte dan zijn broer er heen. Manus kreunde wat, maar gaf geen teekens van bewustzijn.

— Zie, hij is nu hier, zei Sies. Maar ik kan nog wel wat wachten met de stoof aan te steken. En vanavond trek ik Manus weer naar de voute. Ik hem helpen genezen, zeker! Hij heeft zich laten vervallen. En ik zou met een zwakken, versleten mensch zitten! Manus kan niet meer werken, geen geld verdienen.

Men bracht de medicijn; maar Sies gaf die zijn broer niet in. Als Manus stierf zou Sies al het geld hebben.

Pas 's avonds stak hij de kachel aan. Zijn broer was bewusteloos. En met vreugde zag Sies, dat Manus snel achteruit ging. De van gierigheid uitgemergelde man was niet tegen de koorts bestand.

Er werd geklopt en nicht Farilde trad weer binnen.

— Ik kom eens zien, hoe het met Manus is, zei ze.

— Och, nichte, hij sterft... Ja, het is het laatste... Kom rap binnen... ik ben blijde u te zien.

— Had mij dan tijding gezonden! hernam de nicht. Ge weet, dat ik gaarne de menschen help.

— Wel, om rechtuit te spreken, ik durfde niet omdat ge van moeders bed werdt verdreven. 'k Peinsde, dat ge nog kwaad zoudt zijn. Hoe goed, dat ge daar toch zijt, huichelde Sies.

— Als de dood er mee gemoeid is, moet men ver-
geven en vergeten.

— Dat is zoo, nicht. En daar ligt de arme Manus nu... Ik heb hem bij de stoof gebracht, dat hij geen koude zou lijden... 'k Wil alles doen voor hem, rattede Sies voort.

De vrouw had haar valen kapmantel afgelegd en bekeek den zieke.

— We moeten aan het einde peinzen, besloot zedadelijk. Dat is de dood, jongen...

— Maar zou er nu toch geen hoop meer zijn?

— Neen... het is de dood, zeg ik... ik ken dat, jongen. Ik heb er al veel zien sterven. Tegen den dood vermag men niets. Ge moet den pastoor halen.

Sies ging heen.

— Dat die oude klappei nu nog juist op mijn dak valt, bromde hij. Weer al onkosten! En ik kan haar niet buiten steken. Ik moet geklap vermijden... Toen moeder stierf werd ze aan de deur gezet, en toch is ze daar weer al.

De nicht keek intusschen de keuken een srond.

— Wat een kot! mompelde ze. Het stinkt van vuiligheid. Kan het anders? Geen vrouw in huis! En gierig zijn! Maar Sies heeft mij goed ontvangen... Misschien vraagt hij wel, dat ik altijd op Eeklare blijf wonen. Sies kan mij voor heel mijn leven bezorgen.

Manus werd dien avond berecht. Tegen den morgen stierf hij. Sies verborg zijn blijdschap. Hij was alleen meester over 't geld.

Maar hij huichelde.

— Manus, broer, dat ge nu mij verlaten hebt !
kermde de schelm.

— Tegen den dood is niets te doen, merkte Farilde op.

— Neen, nicht, maar 't is wreed, o, zoo wreed. Mijn arme Manus... mijn goede broere !

— Sluit uw broer de oogen en haal stroo om een kruis te maken, zei de nicht.

Sies ging naar de schuur stroo halen, om een kruis te vlechten. Hij maakte op het voorhof een dollen spiong.

— Hij is dood; al het geld voor mij, zei hij verheugd. Ja, 't is nog rap gegaan. Nog drie dagen en we begraven hem.

De ellendeling betrad de schuur. Hij zocht op den tast wat stroo. Maar in den schuur werd hij bang...

— Ik ben toch tevreden, dat Farilde nu hier is, mompelde Sies de schuur verlatend. Alleen met een doode is maar eenlijk...

En nu voelde hij toch even, dat hij eigenlijk zijn broeder vermoord had.

Drie dagen later werd Manus begraven. Sies liep met een triestige tronie achter de baar. Zijn nicht kleef nog eenige dagen. Maar dat zou niet duren.

Virginie kwam op een morgen voorbij de hoeve Eekelare. Sies stond aan de poort en nicht Farilde bevond zich op den weg.

— Ik wil nooit uw aangezicht meer zien... Ge hebt me nu genoeg uitgegeten ! riep Sies tot haar.

Deze wendde zich tot Virginie en vroeg.

— Hoort ge dat nu ? Al die dagen heb ik Manus, zijn broer, verzorgd. Ik lei hem af. Ik bleef, om het vele werk te doen. En die gierigaard, die vrek, durft me nu nog verwijten, dat ik van zijn brood gegeten heb. En als loon voor al mijn wroeten jaagt hij mij met leelijke woorden weg.

— Och, we kennen hem, zei Virginie.

— Ze zou hier willen blijven, schimpte Sies. Daarvoor kwam ze af, toen mijn broer dood ging ! Ze meende boerin van Eekelare te zijn, 't zal niet waar zijn. Ge peinsdet u op mijn kosten vet te mesten !

— Vet mesten ! Op uw hof ! Ge gunt een mensch nog geen beetje vet op zijn brood. En ge leeft zelf als een bedelaar. En zoo rijk zijn ! Maar de menschen zullen 't weer hooren hoe gij bestaat.

— De menschen ! herhaalde Sies spottend. Al ja loerschheid ! Wat geef ik om de menschen ? Ik vraag hun gezelschap niet. Ga nu braaf naar uw huis. Uw goede dagen zijn uit.

— Mijn goede dagen... hoort ge dat ? zoo richtte Farilde zich weer tot Virginie. Goede dagen... En ik ben nog vermagerd in dat vuil huis ! Wees dan braaf voor zulk volk... heb medelijden met zulke familie.

— Tater maar op ! riep Sies smalend. Als ik u nog op 't hof zie, smijt ik een knuppel naar uw hoofd.

Sies keerde in huis terug.

— Ze is weg... mompelde hij. Ik woon nu alleen bij al mijn geld.

Hij wreef de handen van vergenoegdheid.

En 's avonds daalde Sies met een lichtje in den kelder en telde hij geld...

VI.

En nu leefde Sies eenzaam op zijn hoeve. Hij had een grooten waakhond gekocht, die 's avonds los liep op het hof. Maar hij gaf het dier te weinig eten. De hond, die toch geen honger wilde lijden, at op zeker morgen een hen op. Sies werd toen zoo kwaad, dat hij het beest dood schoot. De menschen vertelden, dat Sies Eikels zijn hond opat.

Sies wantrouwde ieder, die op het hof kwam. In elken vreemden koopman zag hij een dief, die alles kwam afloeren, om later in te breken. En 's nachts sliep Sies ongerust.

In den Zomer moest hij wel een werkmans huren, hoe zwaar het hem ook viel, daarvoor te betalen. Maar hij kon onmogelijk alles alleen doen. Sies had geen enkelen vriend. Zijn eenig genoegen was 's avonds in den kelder af te dalen en zijn geld door zijn vingers te laten glijden. Weer werd het Winter.

Op een avond zag Virginie Smiede, die laat van het dorp kwam, een vuurgloed. Er moest ergens brand

zijn. Virginie liep naar huis en riep haar vader buiten.

— Kijk eens, er is ginder brand, zei het meisje.

— Dat moet op Eekelare zijn, riep Smiede verschrikt uit.

Hij ging enkele burens waarschuwen en samen liepen ze naar de hoeve.

Ja, 't Eekelare hof stond in lichte laaie. Het huis brandde geweldig.

Er was niemand te zien.

— Waar is Sies? vroeg Smiede.

— Hij zal toch in huis niet gebleven zijn! riep een ander uit.

't Was niet mogelijk meer binnen te treden. Juist stortte het dak in. En 't was of een wolk van vonken uiteen spatte.

In den stal loeiden angstig de koeien.

Ja, Sies moest in het huis gebleven zijn, want anders zou hij toch wel de arme dieren bevrijd hebben.

Smiede en de burens haalden de koeien uit den stal en twee varkens uit hun hok. Er waren vonken gevallen op het strooien dak van stal tot schuur.

De mannen trachten daar het vuur te dooven, maar het lukte niet.

Van het dorp kwamen menschen aangelopen. Een brandweer bestond er niet. En men zag, hoe het Eekelare hof vernield werd.

Den volgenden morgen zocht men onder leiding van gendarmen in het puin. En men vond het verkoelde lijk van Sies Eikels.

Het gerecht kwam en deed een onderzoek. Een dokter kon uitmaken, dat Sies vermoord was. De misdadiger had de hoeve in brand gestoken, om aan een ongeluk te doen gelooven.

Het gerecht zocht naar geld, maar vond niets. Familie, de nicht, wist te vertellen, dat Sies dikwijls zeer geheimzinnig in den kelder was gegaan. Men ruimde het puin op en dolf daar. Men vond in den grond een koffer, maar die was bijna ledig. Er lagen nog eenige geldstukken in. Men moest dus niet meer twifelen. Er was een misdaad gebeurd. Maar door wien ?

Het gerecht liet huiszoekingen doen bij ongunstig bekend staande personen....

Nooit heeft men den moordenaar en dief gevonden.

Zoo hadden de lieden van Eekelare door hun vrekigheid de straf over hun hof gehaald.